

ALFÖLD.

ALFÖLDI ESTÉK.

Csak a humor kedvéért foglalkozunk ezzel a magát szépirodalminak és képzőművészetinek nevező szemlével, amely Szolnokról akarja szellemi táplálékkal ellátni az országot. Az új folyóirat és „növekvő, izmosodó olvasótáborra“ nyilván a vasutasok köréből kerül ki: a szerkesztőség Máv. épületben székel, irodalmi összejöveteleket a Keleti pályaudvar I-II. oszt. éttermében tartják. Az egyik — jellemző — novellaféle közleményük címe: *Perronon*. Ilyen beszédfoszlányok fordulnak elő benne: „Hová utazik?... A Vasuti Hírlap igen érdekes... A tapolcait indítják... Vasutasok előretörése a szellemi életben“. Ez az előretörés már a lírájukban is észlelhető:

Itt a szerelvény... kong a harangjel...

Csillagözönben villan a hegy.

Az önképzésnek és irodalomra-nevelésnek ezt a törekvését — bár dillettáns formában nyilatkozik meg — örömmel üdvözölhetnők, ha legalább a folyóirat helyesírása megfelelné a követelményeknek. Egy *Legény Elemér* nevű szerző, akiről a Széphalom egyszer már megemlékezett (1928: 318-9), *Uszály a Dédunán* c. regénynek nevezett háborus vasúti visszaemlékezésében, amelynek bántó nivótlanságánál csak izléstelensége nagyobb, így írja a szavakat: selytelem, megfolyt. Ennek a selytelmes hejesírásnak hive *Fehér Szilárd* is, aki hősnőjéről, Blankáról, aki a halál menyasszonya lett, így nyilatkozik: „(A halál) agyhártyagyulladás alakjában jött, hogy magáévá tegye. — Megfázott“. Salyát magát ilyenformán jellemzi *Legény Elemér*: „A vezérkari századosnál, akinek koponyájából akár *Volcanos* (!sic!) isten fejéből Pallas Athéne, kipattantunk mi Bahnassistentsek“. Eltekintve a vesszők kifogásolható elhelyezésétől, mi csoda félműveltség az egész mondat... De nemcsak a görög-latin mitológia és az interpunkció, hanem a fogalmazás körül is bajok vannak az *Alföldi Estéknél*. Csak egy példát idézzünk, abból a tudósításból, amely egy szolnoki szoborleplezésről számol be: „Császár Elemér lelki kincsének dús tárházából mindent kikeresett, hogy előidézze Verseghy szellemét...“ Hogy miképpen idézték elő a szellemet, arról nem szól a tudósítás.

Kapunk az *Alföldi Esték* stílusgyakorlatai között egy leírást is, a Cuha völgyéről, *Dobos Kálmán* tollából. Ez a Cuha-völgy olyan szép, hogy csodálása közben az ozsonnáról is megfeledkezik a szerző: „Gyomrunk üres maradt, de megtelt a keblünk dagadó büszkeséggel“. Azt is megtudjuk a hangulatos tájleírásból, hogy a napsugarak „játékos kedvű fiai az öreg égi királynak“. Ezelőtt száz évvel talán az ujság ingerével hatott volna ez a biedermeier-hasonlat, amely édeskés boldogságban látta eget és földet...

Hogy milyen mértéket alkalmaz az *Alföldi Esték* az irodalommal szemben, arra jellemző az a dicsérő cikk, amelyet *Legény Elemér* ír „az új magyar fró nemzedék egyik legtehetségesebb ígérétérol“, Ki-

gyóssy Sándor Máv. gépészmérnökről, akinek „írói pályája az *Erő, Magyar Cserkész és Ifjúság* c. ifjúsági lapokban már igen korán kezdődött; eddig mintegy százötven novellát írt, melyek leginkább a *Magyar Jövő* és *Felsőmagyarország* c. miskolci napilapokban jelentek meg, de az *Uj Idők* is készséggel megnyitotta Kigyóssy előtt hasábjait“. Az *Alföldi Esték* úgylátszik nem tudja, hogy komoly íróra inkább kompromittáló, mint dicséret, ha az *Uj idők* c. képes családi szórakoztatóval hozzák kapcsolatba:...

Kár a szóért. A kultura decentralizálása, az Alföld irodalmi megmozdulása: szép jelszavak, de épen az Alföld érdekében örködni kell, hogy igazuk ne legyen azoknak, akik az alföld szellemi mozgalmainak szkeptikus megítélésénél épen az *Alföldi Esték* szomorú bizonyására fognak — sajnos, joggal — hivatkozni.

(Debrecen.)

Édes Gergely.

KLEBELSBERG ÉS A DÓM-TÉR.

(Délmagyarország, aug. 27.)

A hatalmas testre emlékeztető váznak töredékei, sárga és vörös színük élénkségéből sokat veszített pénztárfülkék, a lebontásból kikerült, minőségük szerint csoportosított faalkatrészek halmai álldogálnak és várdoznak a Dóm-téren, emlékeztetvén helybélit és idegent a lezajlott, Európa minden részében figyelmet keltett, fényes eseményekre. Végzik a likvidálás sík irányu munkáját szorgos kezek s mielőtt a ragyogó játékok s minden, mi velük kapcsolatos, a szegedi kultúrtörténet lapjainak adatnának át, a rendezőség idei tevékenységét méltó epilógussal akarja lezárni. Testületileg felkeresi gróf Klebelsberg Kuno kriptáját, koszorút helyez el s méceszt gyújt huszonnégy órára annál az emlékműnél, mely az egyetem Dómtéri faláról hirdeti nem az ő örökkévaló dicsőségét, hanem az ő örökkévaló alkotó zsenijét. Most már — nyomdokaiba lépett hálás utódok akadályok és fádalmak leküzdhetetlenségét nem ismerő erélye folytán — nemcsak a kövek beszélnek róla, hanem a megbecsülők és lelkesedők ezrei és tizezrei is. A kövekből élet árad. Erő felpezsdülés és gyarapodás. A kövek fényüket Európa minden részébe kisugárzó művészi események dicső szegélyei. A város megint fejlődik, hire gyarapszik, most is, mint a közelmúltban, gróf Klebelsberg Kuno örökkévaló alkotásai révén.

*

Akkor, amikor szegedi díszpolgárrá választották, a közgyűlési teremben egyik legragyogóbb szegedi beszédét mondta el. Egyik méltatójától hallottuk, hogy szegedi polgárnak és kultúrembernek nem kell mást tenni, mint az ő eszméit követni és tetteinek a nyomdokaiba lépni. Az a program, amelyet az ország második városának naggyá fejlesztéséről hirdetett, elég tömör, gazdag, lelkesítő, de reális is ahhoz, hogy betöltse és szakadatlan tettekre sarkalja minden izzó életű szegedi polgár lelkét. A szabadtéri játékok rendezősége tudatosan lépett nyomdokaiba.